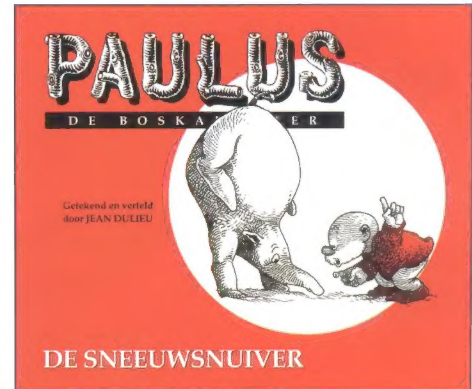
NUMMER 55 EEN UITGAVE VAN HET PAULUS ARCHIEF DECEMBER 2013

BOUTERBODE

Sneeuw?!

Houd dan uw ogen open

De winter staat voor de deur en als de sneeuw straks valt, stijgt de kans om eindelijk eens een sneeuwsnuiver in het wild te zien.

In de stripverhalen die Jean Dulieu in de jaren zeventig en tachtig van de vorige eeuw tekende, gebundeld tot de 23-delige *Rode Reeks*, werd Paulus regelmatig geconfronteerd met figuren die ook voor de lezer nieuw waren. Daartoe behoorden de kraakvogels, het flessenmannetje, het (Bretonse) beest van Ploemanac en de sneeuwsnuiver uit het tiende deel. De naam van de laatste leek rechtstreeks afgeleid van lieden die graag een lijntje bakpoeder door de neus naar binnen snuiven, maar de sneeuwsnuiver zelf gebruikte zijn hele snuit en hield het bij echte sneeuw. Die sproeide hij vervolgens weer uit, hoewel het soms ook smuizen waren die tevoorschijn kwamen! Tot groot genoegen van Oehoeboeroe!

Van sneeuwsnuiver...

Onlangs wist het Paulus Archief de hand te leggen op een aantal schetsvellen, waarop te zien is hoe Jean Dulieu deze nieuwe creatie in de zomer van 1976 ontwierp. Eerst stortte hij zich op het uiterlijk van het dier, tot hij een definitieve vorm bereikte. Daarbij leefde hij zich uit op ondermeer het tekenen van de snuit van het beest en de vorm van de poten. Op 6 augustus waren deze nog bijna rond van onderen, als zuignappen, maar een dag later werden ze langzaam langwerpiger en vloeiend van vorm. Daarmee leek tevens de functie van de sneeuwsnuiver te veranderen, want nog diezelfde dag wijzigde Dulieu de naam in sneeuwsluiper! Ook schreef hij bovenaan de pagina: 'Volle neef van Ploemanac-beest' en zette hij de sneeuwsluiper prompt op een rotspartij, zoals je dat eerder bij Ploe zou verwachten.

...tot sneeuwsluiper...

Toen de vorm eenmaal was gevonden, kwam de striptekenaar in Dulieu naar boven en tekende hij op 9 augustus een serie sneeuwsnuivers/sluipers die capriolen uithaalden áchter de plaatjes.

We zien een veelvoud aan snuiten en poten over de kaders hangen of er onderuit steken. Het waren het soort grappen waarmee hij eerder in *De buitenborrel* scoorde. De naam van het dier was op dat moment definitief sneeuwsluiper geworden. Of dit een slip of the pen was of een bewust gekozen naam die hij later, tijdens het schrijven van het avontuur toch als onwerkbaar beschouwde, zullen we nooit weten.

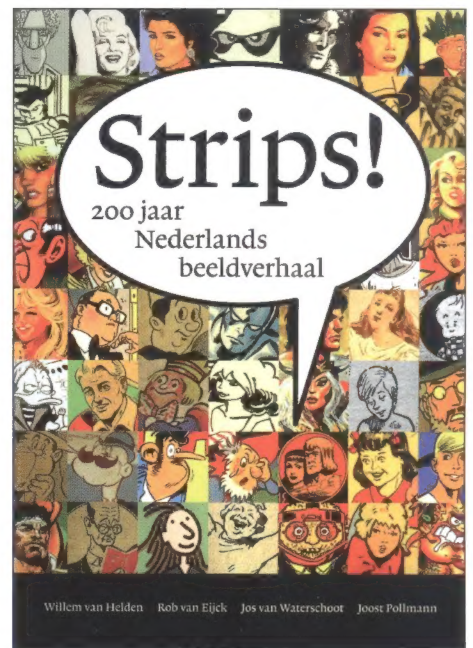
...en weer terug

De sneeuwsnuiver trok uiteindelijk weg naar het noorden ('Ik moet de sneeuw achterna'), maar kan altijd opduiken als er weer sneeuw ligt. Houd uw ogen open!

STRIPS!
200 jaar Nederlands beeldverhaal

In Museum Meermanno in Den Haag is tot 12 januari 2014 de tentoonstelling *Strips! 200 jaar Nederlands beeldverhaal* te zien, met materiaal afkomstig uit de Collectie Matla. Tegelijkertijd verscheen een omvangrijk boek met dezelfde titel, samengesteld door Wim van Helden, Rob van Eijck, Jos van Waterschoot en Joost Pollmann.

Het is met name de eerste auteur die in het begin van deze uitgave een serieuze poging doet uit te leggen waarom 1813 als startpunt voor de Nederlandse stripgeschiedenis moet worden gezien.

Daarna ontrolt zich een heerlijk stuk geschiedenis dat zich door de aard van de materie fantastisch laat illustreren.

De hoofdstukken worden telkens afgesloten met een reeks korte biografieën van kopstukken uit onze stripgeschiedenis, compact maar zeer correct samengesteld.

Jean Dulieu ontbreekt niet

Een boek als dit geeft zeer veel informatie over hoe bepaalde zaken zich in de loop der tijd hebben ontwikkeld en is als naslagwerk zeer welkom.

Tweehonderd pagina's lijkt enorm veel, maar is op de keper beschouwd te beperkt om op alle vragen antwoord te geven. Zo ook bij de biografieën, waarvan ik er niet één had willen missen, maar waaraan er nog wel een paar ontbreken.

Wie niet ontbreekt is Jean Dulieu. Zijn biografie is van de hand van Rob van Eijck, die aantoont dat het dus toch mogelijk is om foutloos over deze auteur te schrijven.

Ook op ander plaatsen komen we het werk van Dulieu in het Meermano-boek tegen en dank-

POST VOOR PAULUS

Een selectie uit de vele brieven en e-mails die u ons in de afgelopen periode toestuurde. De afzenders kregen de Paulus-boekenlegger toegestuurd.

HEIN KLODDER

De Bouterbode – die ik voor het eerst ontving – ziet er prima verzorgd uit. Ik had al veel eerder een abonnement willen en moeten nemen. Maar het lot beschikte anders en misschien wel hierom: er is een foto van mij als peuter, waarop ik de Eva lees. Die foto is uit een serie, gemaakt door een familielid toen ik bijna 2 jaar oud was. Met dat gegeven ben ik in de Koninklijke Bibliotheek gaan zoeken totdat ik die cover vond. Het is Eva 22 van 30 mei 1959 met daarin Paulus en Hein Klodder. Het betreft de aflevering Het einde van een meesterwerk. *Alhoewel ik mij daar uiteraard niets meer van herinner, moet ik die aflevering 'gezien' hebben. Daarom vind ik het zo grappig dat juist op het moment dat ik een abonnement op de Bouterbode nam, deze in kleur verschijnt met daarin opgenomen de Hein Klodder-afleveringen. Cirkeltje dat rond is. Met dank aan mijn lot.*

Peter Westenbrink
UTRECHT

zij een uitgebreid en gedegen register is dit voor de liefhebbers makkelijk terug te vinden.

Magazine

Naast dit nieuwe stripstandaardwerk verscheen er ook een heel wat dunnere uitgave, een magazine met (wederom) dezelfde titel als de tentoonstelling: *Strips! 200 Jaar Nederlands Beeldverhaal*, geschreven en getekend door Margreet de Heer.
Het boekje is gericht op de jongere lezer en bevat een reeks chronologisch geschreven hoofdstukken met titels als 1910: De neef van Prikkebeen, 1936: Flipje van Tiel, 1959: Kapitein Rob vs. Eric de Noorman en 2013: Graphic novels.
De manier van informatieverstrekking is volledig op beeld gericht, waarbij De Heer haar eigen figuurtjes heel knap in bestaande striptekeningen heeft geplaatst en haar lezers met korte teksten opmerkzaam maakt op bepaalde facetten in het beeldverhaal.

1967

Ook het werk van Jean Dulieu ontkwam er niet aan. De Heer koos hierbij voor 1967, het jaar waarin Dulieu zijn marionettenfilms via de NTS op televisie presenteerde.
In twee kleurrijke pagina's komt ze met het meisje Elsje op de proppen, die zegt in het jaar 1967 te leven en daar aan toevoegt: 'Maar eigenlijk leef ik in de wereld van Paulus de boskabouter!'
Vervolgens helpt ze Paulus bij het ophangen van netkastjes en duikt ze op in tal van plaatjes uit de strip *De boebomen*. Het is knap gedaan en dat dit stripverhaal eigenlijk pas tien jaar later werd getekend, zal haar vergeven worden.
Het verhaaltje eindigt met een *Paulus*-optreden op de televisie, iets dat wel degelijk in 1967 plaatsvond. Gelukkig zet De Heer daar de tekst van de juiste *Paulus*-tune bij (en niet die van Chanowski; waarvoor hulde!), maar het is dan weer jammer dat er geen gekleurde afbeelding van de marionettenfilm op de beeldbuis wordt getoond. In plaats daarvan zien we een foto van Dulieus poppenkastpoppen uit de jaren veertig, terwijl *Paulus* nou net het allereerste televisieprogramma voor kinderen was dat in 1967 in kleur werd uitgezonden en daardoor het thema van dit hoofdstuk vormt. Een wat verwarrende keuze.

Jantje-van-Leiden

Tenslotte het omslag van het magazine met daarop een groepsfoto van alle getekende figuurtjes. Iedereen toont een boekje van de held uit zijn of haar eigen hoofdstuk en dat is een mooie vondst van de kunstenaar.
Maar waarom houdt uitgerekend Elsje een staande uitgave in de lucht, waarop alleen de linkerhelft van een oblong *Paulus*-boekje uit 1948 is te zien?
Het is niet altijd makkelijk om Dulieus werk in de juiste tijd te plaatsen, maar dit is toch echt een Jantje-van-Leiden-gevalletje.

Strips! 200 jaar Nederlands beeldverhaal
ISBN 978 94 6226 019 1 | € 39,50

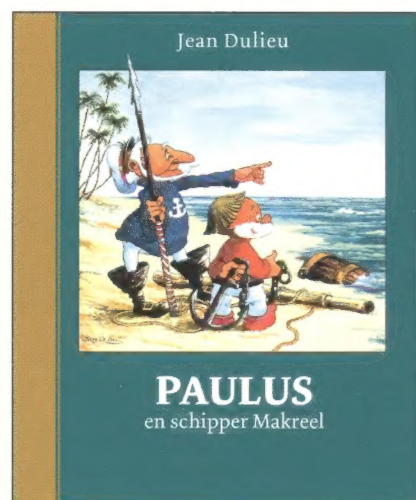
Strips! 200 jaar Nederlands beeldverhaal
magazine | € 9,90

OEPS!

In uw aankondiging van Paulus en schipper Makreel *in* Bouterbode 54 *schrijft u dat de geplande publicatiedatum van dit boek van 2013 naar 2014 verschoof. Toch zie ik de titel in uw webwinkel staan. Kan ik hem al bestellen?*

Laura Peters
DEN HELDER

Oeps, zo te zien bent u de enige *Bouterbode*-abonnee die scherp blijft tijdens het lezen. Wat er had moeten staan was dat de geplande datum van *Paulus en schipper Makreel* noodgedwongen van 2012 naar 2013 verschoof (dus niet naar 2014), om ruimte te geven aan de ingelaste uitgaven *Paulus winterboek* en *Paulus de drie rovers*. We hopen dat het misverstand hiermee uit de wereld is. U kunt bestellen!; red.

Abonnementsgeld

Het abonnement van de **Bouterbode** voor 2014 valt iets hoger uit dan in de afgelopen jaren.
Lang hebben we de prijs weten vast te houden, maar de overstap naar kleur, de rap gestegen papierprijzen en niet te vergeten de portokosten die per kwartaal met procenten omhoog schieten, dwingen ons het abonnementsgeld te verhogen naar € 8,50 voor de edities 56 – 60.
Daar staat tegenover dat de kwaliteit van de **Bouterbode** constant blijft en dat het blad tegenwoordig daadwerkelijk vijf keer per jaar verschijnt.
Blijf ons lezen!

DE JALOERSE TOEKAN – door Jean Dulieu

Hein Klodder had juist de laatste hand gelegd aan het uiterlijk van Salomo. De brave raaf zag er uit als een papegaai, die naar een carnaval gaat.
Nu wilde de schilder een doek pakken om aan het portret van Salomo te beginnen. Maar op dat moment begon er iemand ontzettend te schelden. En die iemand was de toekan, die Hein Klodder overal vergezelde.
'Dit neem ik niet,' schetterde de toekan woedend, 'altijd ben ik met je meegetrokken. Altijd ben ik een geduldig toekijkende toekan geweest. En wat is nu mijn dank? Ga je mij uitschilderen? Nee! Je maakt een pias van die zwarte dwarskijker en daar moet nou een portret van komen. En de toekan kan toekijken, hè! Woest ben ik, helemaal stapel-woest! Kom hier, ik zál je…'
'Lieve help,' fluisterde Hein Klodder en hij probeerde zich zo goed als het ging met een penseel te verdedigen.
Zijn toekan, die altijd zo'n brave, rustig toekijkende toekan was geweest, veranderde nu plotseling in een dreigend roofdier, dat wild met zijn grote snavel hapte naar de neus en de haren van Hein Klodder.
'Toe, toekan,' smeekte Hein Klodder, 'doe nou niet zo onredelijk. Ik weet heus wel wat een toekan toekomt. Als ik klaar ben met het portret van Salomo, zal ik echt aan jou…'
'NEE!' brulde de toekan toen. 'Nooit. Ik zal het niet toestaan. Hap!'
'Help!' gilde Hein Klodder. De toekan was door het dolle heen.
Als een nijdige wesp vloog hij om de schilder heen en pikte hem waar hij hem maar pikken kon. De arme Hein schreeuwde bomenhoog en jammerde om genade.
Misschien was het wel heel slecht met hem afgelopen, als Paulus zich niet met hem had bemoeid. Paulus had alles gezien en ook begrepen wat hem te doen stond. Hij stormde naar zijn boom en kwam terug met een grote pot zwarte verf en een fikse kwast.
Zonder een seconde tijd te verliezen en zonder een woord te zeggen, doopte hij de kwast in de verf en begon Salomo weer zwart te maken, met grote streken. Salomo liet hem zwijgend begaan, hoewel het hem speet van zijn mooie kleuren.
Toen de toekan dat zag, bedaarde hij langzamerhand. Het schelden hield op en hij ging vlak achter Paulus staan om toe te kijken of het werk wel zorgvuldig werd uitgevoerd.
Wel mopperde hij af en toe nog binnenssnavels, maar toen het laatste stukje raaf weer helemaal zwart was, als vanouds, hield ook het mopperen op. Hein Klodder had intussen zijn spullen bij elkaar gepakt.
'Ga je mee, toekan,' zei hij moedeloos, 'voorlopig zal ik geen portret meer schilderen.'

BOUTERBODE 55
REDACTIE Maarten J. de Meulder
POSTADRES Dobbenwal 47 – 9407 AD Assen
MAILADRES bouterbode@paulusarchief.nl

ABONNEMENT BB56 t/m 60 voor € 8,50 op ING 3945495 t.n.v. Uitgeverij De Meulder, Assen – of via aankoop in de webwinkel van *www.demeulder.nl*

VORMGEVING Rudy Vrooman, Zaandam
VERANTWOORDING PAULUS-ILLUSTRATIES

TIJDSCHRIFTCODE ISSN 1388-2465